

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza de Impact privind reformarea Agenției de Investiții ¹
Data:	Octombrie 2022
Autoritatea administrației publice (autor):	Agenția de Investiții
Subdiviziunea:	
Persoana responsabilă și datele de contact:	Ion Iordachi, director general adjunct ion.iordachi@invest.gov.md
APROBAT	Director general al Agenției de Investiții Marin Ciobanu

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Problema fundamentală examinată în cadrul analizei de impact rezidă în capacitățile reduse (personal puțin și slab remunerat) ale Agenției de Investiții („AI”) de a facilita accesul numărului în creștere al potențialelor investiții străine directe („ISD”) și a răspunde cerințelor diverse ale potențialelor investitori de-a lungul ciclului investițional (promovare, atragere, facilitare, asistență, aftercare) într-o manieră promptă și profesionistă, cu asistență țargetată sectorial conform standardelor internaționale. Acești factori cauzează venituri mai mici în Bugetul Public Național și un număr de locuri de muncă nou create mai redus. În consecință, Republica Moldova nu valorifică plenar potențialul său de atragere a investițiilor, promovare și accesare a piețelor noi pentru exporturi, dezvoltând economia domestică din regiunile rurale.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

În contextul reformei administrației publice centrale, Instituția publică „Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului (MIEPO)” din Moldova a fost reorganizată prin transformare în Agenția de Investiții (AI), autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, conform Hotărârii Guvernului nr.322/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Investiții (**Hotărârea Guvernului 322/2018**).

La fel, Agenția Turismului, autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, a fost și ea reorganizată prin fuziune (absorbție) cu Agenția de Investiții, cu trecerea drepturilor și obligațiilor persoanei juridice absorbite (Agenția Turismului) la persoana juridică absorbantă – Agenția de Investiții.

Astfel, Agenția de Investiții conform Hotărârii Guvernului 322/2018 are misiunea de a implementa politicile economice ale statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate și de a contribui la dezvoltarea și creșterea economică a țării prin promovarea, atragerea și localizarea investițiilor, promovarea exportului și a turismului. Agenția realizează funcțiile stabilite de Regulament în următoarele domenii de activitate:

- Promovarea imaginii țării pentru atragerea investițiilor străine;
- Susținerea activității investiționale și protejarea investițiilor;
- Promovarea exporturilor;

¹ Analiza de impact sub aspect al reorganizării instituționale și impactului asupra bugetului public național

- Promovarea turismului;
- Implementarea și fortificarea diplomației economice.

Agenția este persoană juridică de drept public, finanțată de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de cadrul normativ, cu sediul în municipiul Chișinău, care dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriile, precum și de alte atribute specifice autorităților publice, stabilite de cadrul normativ.

Agenția este condusă de directorul general, numit în și eliberat din funcție de către Guvern. Directorul general este asistat de doi directori generali adjuncți, care sunt numiți în funcție și eliberați sau destituiți din funcții, în condițiile actelor normative, de Guvern și care se subordonează nemijlocit directorului general.

Actualmente, statele de personal al AI includ **14 posturi ocupate din efectivul de personal de 26 unități conform organigramei**, și din efectivul permisibil spre angajare de **17 poziții**, în lumina Moratoriului aplicat asupra funcțiilor vacante bugetare din decembrie 2021, care sunt structurate astfel:

- personal de conducere – 6 persoane;
- personal de execuție – 8 persoane;

Pe sexe:

- 5 bărbați (43 %);
- 9 femei (57 %).

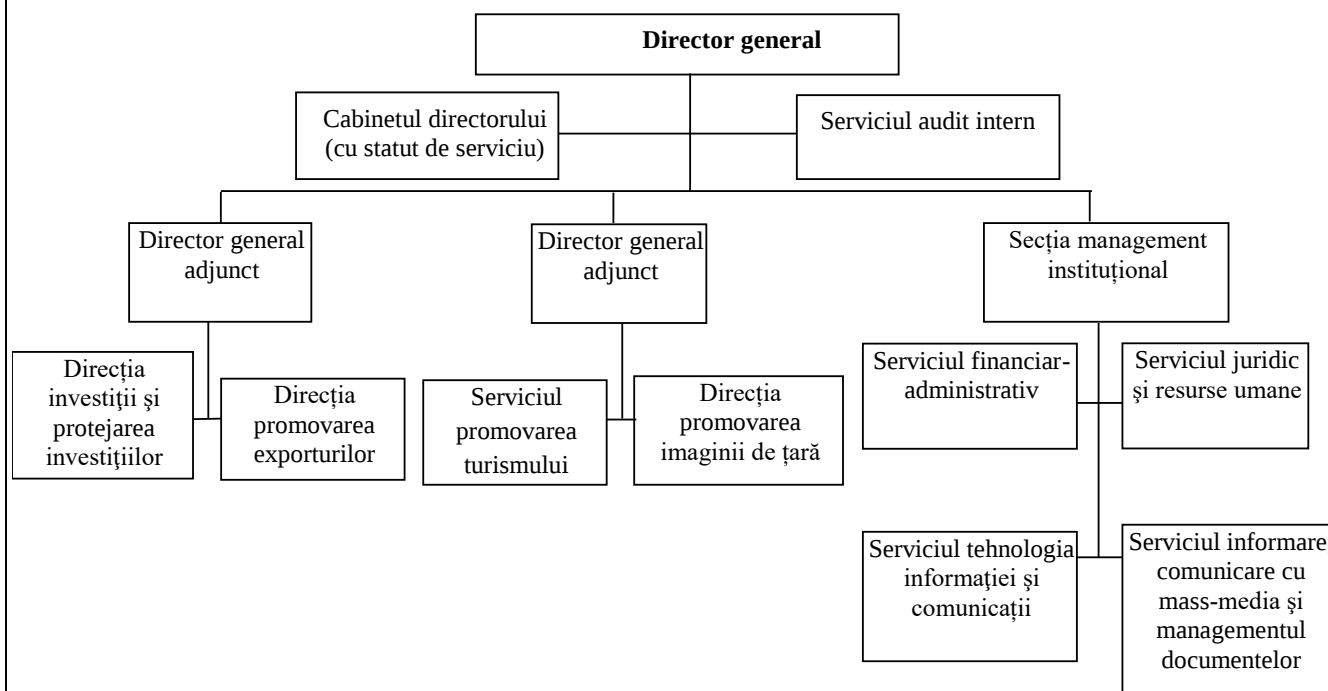
În funcție de vechimea în muncă:

- între 1 – 5 ani – 6 persoane sau 43%;
- între 6 – 15 ani – 5 persoane sau 36%;
- peste 15 ani – 3 persoane sau 21%.

În funcție de vechimea în serviciul public:

- până la 1 an – 2 persoane sau 14 %;
- între 1 – 3 ani – 8 persoane sau 57 %;
- între 4 – 15 ani – 4 persoane sau 29 %;

Organigrama AI

Bugetul total al AI este format din: bugetul planificat din resursele alocate Agenției de Investiții din bugetul de stat (inclusiv mențiunea ratei de finanțare din partea Agenției) și resurse financiare mobilizate suplimentar (fără de a fi transferate pe conturile Agenției), prin cofinanțarea din partea partenerilor de dezvoltare (e.g. Banca Mondială, USAID, UNDP, GIZ, etc.) și altor părți-terțe, care și-au confirmat disponibilitatea de a contribui la complementarea bugetelor, în baza colaborării cu Agenția și validării parteneriatelor.

Bugetul total al Agenției de Investiții (2019-2021, mii MDL)

Anul	Buget total			% - salarii	% - executarea planului de acțiuni (mandatului)	% - transferuri către alte organizații
	Aprobat	Precizat	Executat			
2021	23 509,2	19 799,2	18 416,9	19,01	90,2	27,15
2020	41 258,3	25 627,0	17 723,4	16,2	62,9	20,9
2019	26 710,4	35 939,6	29 974,6	9,3	71	19,7

Deși Hotărârea Guvernului 322/2018 stabilește efectivul-limită al Agenției de Investiții în număr de 26 de unități de personal, organigrama actuală este realizată cu aproximație relativă pe jumătate, **14 funcții funcții fiind sub incidența moratoriului de angajare**

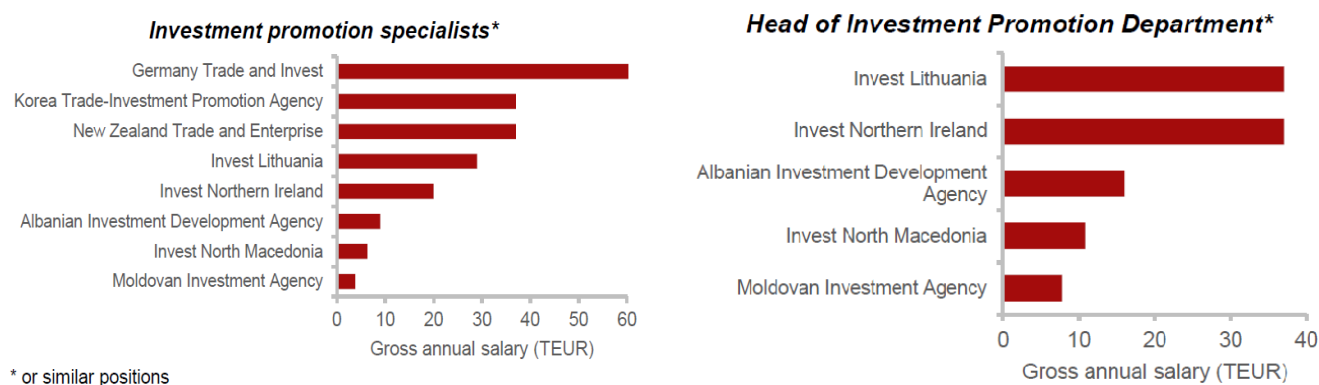
Astfel, la momentul elaborării acestei analize de impact, nu există previzibilitate și certitudine pentru ridicarea moratoriului și angajarea efectivului-limită conform prevederilor Hotărârii Guvernului 322/2018.

Salariul mediu brut al unui angajat al AI este de 9484,29 lei, cu o disproporție enormă pentru pozițiile de specialiști principali care constituie în mediu 5,000 lei brut.

Pentru comparație în sectorul privat pentru un manager responsabil de promovarea exporturilor sau atragerea investițiilor salariul este de 29.000 lei brut. Astfel, efectivul actual, mult sub limita stabilită, face ca mandatul actual al AI să fie mult prea larg pentru posibilitățile și capacitățile reale ale instituției. În plus, structura de guvernare nu permite o concentrare sectorială și o mai bună segmentare și țintire a clienților, în funcție de piața țintă și sector economic.

Potrivit experților GIZ, domeniul de aplicare al mandatului AI și resursele sale nu sunt favorabile unei abordări coerente. Majoritatea punctelor slabe identificate sunt legate de resursele limitate (de exemplu, lipsa a unui management sistematic al relației cu partenerii, facilitare limitată și servicii de asistență ulterioară pentru investitori). Statutul juridic de autoritate administrativă, salarizarea potrivit legislației de funcționar public și moratoriul de angajare sever afectează eficacitatea și competitivitatea Agenției de Investiții din Moldova, totodată solicitând eforturi și lucru supra program.²

La fel, trebuie ținut cont și de **practica internațională** la acest capitol. Astfel salariile AI sunt semnificativ mai mici decât cele oferite de alte entități similare la nivel internațional, inclusiv agenții din locații concurente. Următoarele salarii au fost identificate pe baza interviurilor cu Agențiile de Investiții („API”) din alte jurisdicții și a cooperării în proiecte internaționale:

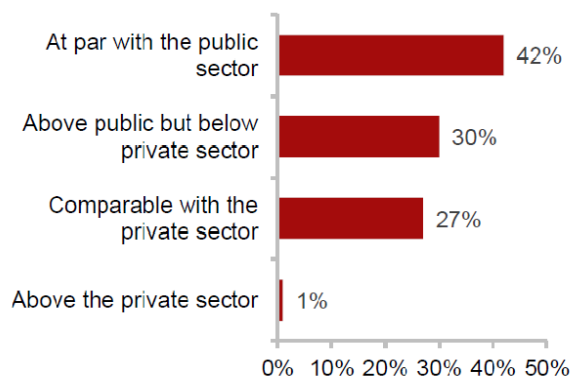

Potrivit Sondajului Global Comun al API (2020) la care au participat 91 API-uri (97% API-uri naționale) din diferite regiuni. Aproape 40% dintre respondenți provin de la API-uri din Europa și Asia Centrală:

² Prezentarea opțiunilor de reformă structurală /opțiuni de creștere a salariului. GIZ. Chișinău. Iunie, 2021

- Aproape 60% din API oferă salarii care sunt peste sectorul public sau sunt chiar comparabile sau mai mari decât în sectorul privat;
- Aproximativ 40% din agenții oferă salariile ca în sectorul public;
- În 30% dintre agenții, salariile sunt mai mari ca sectorul public, dar mai mici ca în sectorul privat;
- 27% dintre agenții oferă salarii comparabile cu sectorul privat.

IPAs' staff wage

Source: WAIPA / World Bank Group 2020

Notă: salariile în sectorul public în regiunile analizate sunt net superioare salariilor în sectorul public din Republica Moldova.

În comparație cu alte agenții de promovare, Agenția de Investiții din Moldova este mică și cu resurse insuficiente. Deși aceasta surprinde prin eficiență și rezultate înregistrate, nu poate fi foarte competitivă pe termen lung și nu poate asigura memorie instituțională în contextul fluctuației permanente de personal. Acest lucru este similar cu experiența predecesorului său, MIEPO, această experiență avându-și geneza de la înființarea agenției, în anul 1999, deși salarizarea angajaților din MIEPO era mai mare, cu un număr de angajați – 14 efectiv de personal și 22 angajați în Agenția Turismului, absorbită la reorganizare de Agenția de Investiții. Se pare că la nivelul guvernelor anterioare a existat o lipsă de înțelegere a structurilor esențiale și a domeniului de activitate necesar pentru transformarea proiectelor ISD și a nivelului de export. Această provocare este agravată astăzi de mandatul și mai larg al Agenției, care are acum domeniul turismului adăugat la atragerea ISD și responsabilitățile sale de export (direcția diplomației economice - analiza separat). Diluarea mandatului Agenției în trei domenii majore de dezvoltare națională fără a mări bugetul operațional, extinde numărul de angajați și stabilirea remunerării conform competențelor acestora, structură organizațională pliată abordării economice sectoriale - reduce capacitatea de a desfășura activități necesare unei agenții de ISD și export în baza la cele mai bune practici existente.

Suplimentar, statutul actual al personalului AI, încadrat în reglementarea funcției publice, face dificilă atragerea persoanelor cu experiență în industrie și limbi străine - elemente esențiale pentru o promovare eficientă. Statutul de autoritate administrativă, iar personalul de funcționari publici este contrar majorității agențiilor de bune practici din întreaga lume și numeroaselor recomandări (privind dezvoltarea MIEPO) din rapoartele anterioare, finanțate de partenerii de dezvoltare.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauza principală care a dus la apariția problemei constă în lipsa unei analize funcționale și viziuni clare la etapa efectuării reformelor instituționale realizate în anul 2018 și rapiditatea în revizuirea și luarea deciziilor de comasare a unor agenții/instituții de implementare (în speță comasarea MIEPO cu Agenția Turismului) și oferirii statului legal a entității nou create și anume Agenția de Investiții, fără a asigura sustenabilitatea acesteia în timp. Statutul legal atribuit este de autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, iar personalul Agenției sunt funcționari publici care sunt angajați în raporturile de serviciu ale funcționarilor publici în condițiile Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și respectiv sunt remunerați conform legislației, privind sistemul de

salarizare a funcționarilor publici care este în condițiile de astăzi deloc atractivă pentru a angaja persoane competente și profesioniste.

Totodată, atribuțiile de promovarea a turismului urmează a fi preluate de o entitate nou-creată.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

În ultimii ani, performanța ISD din Moldova arată o evoluție pozitivă, cu unele proiecte majore, în special în sectoarele financiar bancar, TIC și al componentelor auto și contribuția acestora la noi locuri de muncă și exporturi. Cu toate acestea, modul în care Moldova de-a lungul mai multor ani atrage proiecte investiționale se compară modest cu țările din regiune. În competiția pentru ISD și exporturi Moldova a ratat beneficiile (investiții de capital, exporturi, locuri de muncă, taxe și cheltuieli locale) care decurg din proiectele ISD în comparație cu alte țări, care au atras de 2-3 ori mai multe proiecte ISD pe an. Mai mult decât atât, se remarcă tendința în 2021 că tot mai multe companii cu capital moldovenesc își localizează investițiile în România în loc să investească în Republica Moldova (conform Oficiului Național al Registrului Comerțului din România, în aprilie 2021 moldovenii s-au clasat pe locul 2, ceea ce reprezintă 2,77% din numărul total de firme cu capital străin). Viitoarea provocare pentru Moldova este de a se egala cel puțin cu țările vecine în ceea ce privește numărul de proiecte ISD atrase. Cea mai mare oportunitate de a stimula exporturile pentru Moldova rezultă din noile proiecte ISD. Respectiv, crearea unei Agenții de atragere a investițiilor eficiente și de bune practici este o parte fundamentală a abordării provocării de a atrage ISD. Trebuie de menționat că AI a reușit să înregistreze realizări spectaculoase, de exemplu cu portofoliul său de informații sectoriale, ghiduri pentru investitori, profiluri investiționale, website instituțional nominalizat pe locul #1 de către Emerging Europe, (raportul 2020), crearea identității economice a țării prin portofoliul de brand și aplicarea strategiilor de marketing al destinației a sporit considerabil vizibilitatea țării pe extern, instruirea și interacțiunea sa cu atașații economici și misiunile diplomatice ale Republicii Moldova și în gestionarea evenimentelor de comunicare la standarde internaționale care a mărit cu 400% audiența de business. Dar structura sa actuală și domeniul său de aplicare a mandatului pun întrebări serioase cu privire la capacitatea sa viitoare de a atrage ISD, promova volume semnificative la export și asigura dezvoltarea turismului receptor pentru a crește serviciile turistice de export.

Însă, statutul Agenției în cadrul funcției publice și cu nivelurile de remunerare a funcției publice reduce capacitatea instituției de a atrage personal cu experiență în industrie, limbi străine și expertiză în promovare. Cercetarea OCDE indică agențiile publice autonome cu resurse adecvate ca structuri care au perspective mai bune de a fi mai competitive în atragerea ISD. Majoritatea API-rilor OCDE/UE (60 %) sunt agenții publice autonome.

Remunerarea corespunzătoare și lărgirea echipei AI, dar și adoptarea unei organigrame care să fie în linie cu cele mai bune practici internaționale, formează una din prioritățile Agenției pentru perioada imediat următoare.

În concluzie, fără o intervenție din partea statului mandatul instituțional actual, structura și resursele alocate oferă șanse reduse ca Agenția să fie capabilă să desfășoare întreaga gamă de activități de promovare și implementare a celor mai bune practici.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Actul normativ pertinent problemei descrise este *HG cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Investiții nr. 322 din 17.04.2018 (Monitorul Oficial nr.126-132/364 din 20.04.2018)*. Potrivit acesteia IP Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova s-a reorganizat prin

transformare în Agenția de Investiții, autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului. Iar Agenția Turismului, autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, s-a reorganizat prin fuziune (absorbție) cu Agenția de Investiții.

La fel, trebuie menționat și *Hotărârea Guvernului nr. 475 din 29.12.2021 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate potrivit căreia* Agenția de Investiții are 17 de unități vacante pentru care se suspendă încadrarea.

Totodată, constatăm pertinenta *Legii nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală* de specialitate, care instituie că doar instituțiile publice pot presta servicii publice persoanelor fizice și/sau persoanelor juridice. Autoritățile administrative centrale, fiind restricționate în exercitarea unei astfel de competențe, fapt ce obstrucționează Agenția de Investiții în acumularea resurselor financiare necesare pentru creșterea competențelor.

În altă ordine de idei, subliniem că prin *Hotărârea Guvernului nr. 511/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor pentru anii 2016-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia*. Prin acest document de politici au fost elaborate și adoptate direcțiile prioritare de dezvoltare a investițiilor și a exporturilor pentru o perioadă de patru ani. Totodată, constatăm că acest document nu a fost modificat/completat ca consecință a reformei instituționale din anul 2018, prin care a fost creată inclusiv, Agenția de Investiții. Considerăm inerent pentru păstrarea previzibilității acțiunilor și a stabilității acțiunilor statului în domeniul examinat ca documentul de politici să exprime voința statului de dezvoltare a domeniilor de atragere a investițiilor, promovarea exporturilor și dezvoltarea turismului prin elaborarea noului document de politici pentru următorii ani, luând în considerație noile realități instituționale.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivul general al intervenției date constă în a fortifica capacitatea instituțională a Agenției de Investiții capabilă să acopere cu succes toate funcțiile strategice pe care le deține în mod obișnuit agențiile de promovare a investițiilor și a exporturilor din lume, precum și de a facilita accesul numărului crescând al potențialilor investiții străine directe și a răspunde cerințelor diverse ale potențialelor investitori într-o manieră calitativă și profesionistă.

Ca obiectiv specific crearea unei echipe profesionale și motivate în cadrul AI. Reieșind din mandatele curente, experiența anterioară și perspectiva de cooperare cu alte instituții (rețeaua diplomaților economici și administrațiile PI-le și ale ZEL-urilor), rezonabil ar fi ca până în anul 2023 numărul de angajați să crească treptat până la 25, ce va permite AI în anii 2023-2026:

- Majorarea substanțială a investițiilor realizate în economia națională (până 350 mln. euro);
- Majorarea substanțială a valorii exporturilor de bunuri și servicii (până la 328 mln. euro);
- Crearea de noi locuri de muncă (până la 16500 locuri).

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea de neintervenție presupune implicit păstrarea situației de azi, adică AI își păstrează statutul de autoritate administrativă centrală cu personal încadrat și salariat potrivit legislației privind funcționarul

public ce presupune imposibilitatea de a angaja și menține o echipă profesionistă care să asigure exercitarea mandatului AI.

Studiile OCDE au arătat că majoritatea API-urilor afirmă că bugetul și personalul inadecvat sunt provocări majore pentru capacitatea lor de a atrage ISD în următorii 5-10 ani. Acest lucru s-a întâmplat și în Moldova cu AI. Numărul personalului în ultimii 3 ani a fost în medie de 10-16 persoane angajate, iar Agenția a fost restricționată în operațiunile sale de resursele bugetare.

De-a lungul anilor, personalul calificat nu a fost reținut, iar din cadrul I.P. MIEPO nu s-a reușit atragerea de oameni cu experiență, cu cunoștințe sectoriale și expertiză în marketing în cadrul Agenției de Investiții (diferența salarială), personalul fiind preluat de diferite proiecte: GIZ, USAID, etc. Acest lucru a avut un impact negativ asupra capacităților reale a Agenției de Investiții de a atrage noi investiții și de a stimula exporturile, în comparație cu țările de la egal la egal.

În continuare, chiar în pofida problemelor descrise în această analiză de impact, AI a realizat cu succes acțiuni în cei 4 ani de mandat, menționate de rapoartele tuturor partenerilor de dezvoltare cu care a interacționat Agenția (GIZ, Banca Mondială, EBRD, USAID) .

În cazul în care nu se realizează reforma:

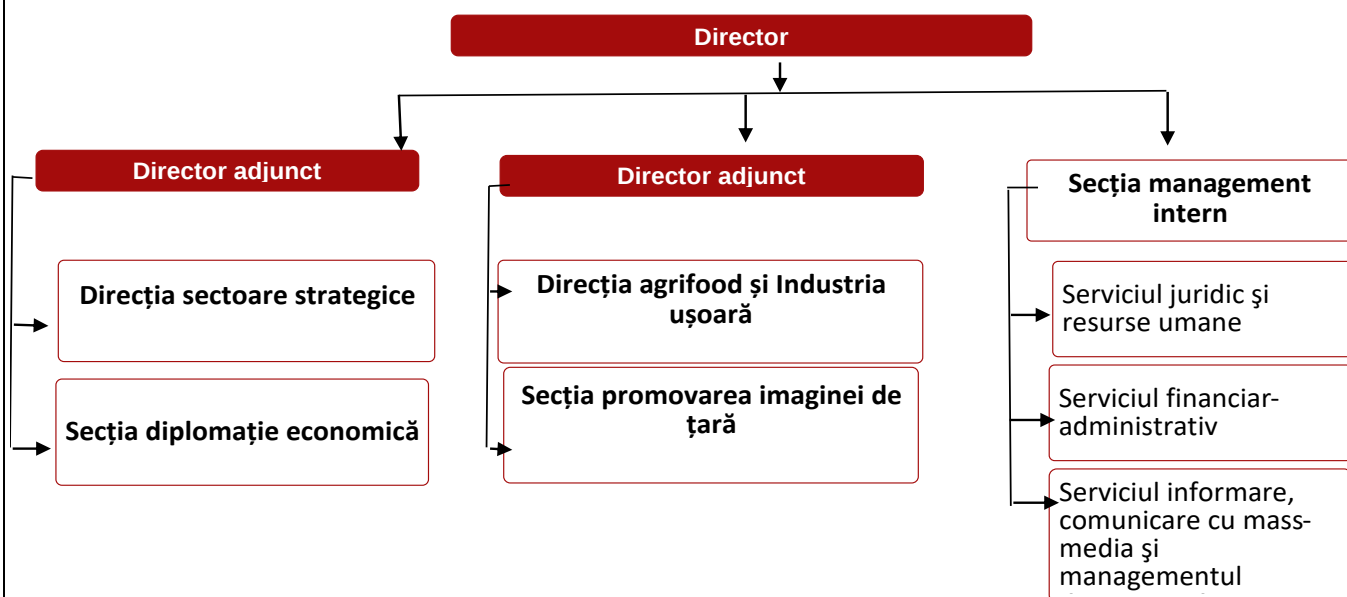
- Va scădea imaginea AI față de agențiile din țările concurente.
- Va persista finanțarea slabă, fluctuația de personal calificat și imposibilitatea antrenării personalului adecvat, ce nu va permite dezvoltarea instituțională și performanța.
- Va duce la lipsă sau aplicarea deficitară a celor mai bune practici în funcții operaționale.
- Va limita capacitatea de a recruta persoane cu experiență în industrie și cu cunoștințe de limbi străine, iar fluctuația de personal va genera costuri bugetare adiționale, în loc să fie transformate în investiții de capital uman dezvoltat local.
- Va diminua continuarea construirii unei imagini pozitive a țării, axată pe interesele și nevoile investitorilor.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Opțiunea recomandată presupune schimbarea statutului Agenției de Investiții din „*autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului*” în „*Instituția Publică în subordinea Guvernului*”. Fondator al Instituției publice „Organizația de Comerț și Investiții” este Guvernul, care deleagă exercitarea acestei funcții Cancelariei de Stat.” La fel acordarea I.P. „Organizația de Comerț și Investiții” a unei autonomii financiare care în viziunea noastră va participa la soluționarea problemei identificate. Schimbarea statutului este ținută și de prezentarea listei serviciilor care vor fi prestate de către I.P. „Organizația de Comerț și Investiții” anual, atât pentru autoritățile publice cât și pentru entitățile juridice (investitori, potențiali investitori, etc.).

I.P. „Organizația de Comerț și Investiții” va deține 25 unități de personal, care urmează să activeze sectorial, astfel în cât urmează a fi constituite următoarele direcții: Sectoare strategice, agricultură și industrie ușoară, imagine de țară și diplomatie economică.

Organigrama Organizației de Comerț și Investiții

Astfel în opțiunea recomandată intră și modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară prin adăugarea Instituției publice „Organizația de Comerț și Investiții” în Lista autorităților și instituțiilor publice cu autonomie financiară.

Totodată urmează a fi transferate atribuțiile de promovare a turismului către o nouă entitate juridică, număr unic 571/MC/2022

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă examinată constă în a nu schimba statutul legal de autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, ci modificarea legislației privind salarizarea funcționarilor publici în vederea instituirii unor excepții pentru funcționarii AI în ceea ce ține de partea variabilă a salariului și a valorii de referință sau aplicarea intervenției în baza precedentului de salarizare a AAC H.G. 133/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Așa cum a fost examinat la definirea problemei, lipsa unei analize instituționale fundamentale la etapa elaborării HG 322/2018, inclusiv cu luarea în considerare a experienței internaționale a Agențiilor de atragere a investițiilor și promovarea exporturilor, a dus la oferirea unui statut legal destul de „rigid” pentru noua Agenție care pe parcursul acestor ani deși a avut succese remarcabile oricum se „ciocnește” de problema angajării unui personal competent apt să facă față mandatului încredințat.

Nu se atestă beneficii și efecte pozitive ale stării actuale și evoluția în viitor presupune capacitate slabă a AI pentru a facilita accesul numărului crescând al potențialilor investitori străini directe și a răspunde cerințelor diverse ale potențialelor investitori într-o manieră calitativă și profesionistă. Din acest considerent trebuie de menționat că nu poate fi privit ca efect pozitiv pentru moment economia resurselor bugetare pentru dezvoltarea structurii instituționale al Agenției de Investiții. Economia respectivă face și mai puține ISD, puține locuri de muncă și respectiv mai puține venituri la bugetul de stat.

b1) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Beneficii

Cercetările existente, printre altele de către Banca Mondială, arată că agențiile de promovare a investițiilor (API) care vizează industrii și segmente specifice pot crește semnificativ cantitatea, calitatea și impactul proiectelor ISD. Raportul privind competitivitatea investițiilor globale 2019/2020 ajunge la concluzia că API-urile pot juca un rol semnificativ în încurajarea dezvoltării economice în țările lor. Potrivit raportului, acestea pot genera fluxuri mai mari de ISD, pot atrage ISD de calitate, pot aprofunda integrarea în lanțurile valorice globale (GVC) și chiar pot transforma economiile țărilor lor de origine. Spre exemplu, 1 loc de muncă creat de ISD generează crearea indirectă a 3 locuri de muncă, iar 1 USD investit de FDI generează o investiție domestică de 1\$. Cu toate acestea, exploatarea potențialului unei abordări vizate necesită resurse și capacități adecvate pentru a acoperi întregul set de grupuri țintă selectate pe tot parcursul ciclului de atracție a investițiilor, pe care AI nu le are în prezent.

Un beneficiu enorm rezidă în faptul că în cazul când AI ar avea o echipă și mai mare și mai motivată statul va beneficia de investiții și mai mari. Astfel, având în vedere resursele limitate, AI a reușit în 2020 atragerea și facilitarea investițiilor în valoare de **35 de milioane EUR și crearea a 1.300 de locuri de muncă**. Având în vedere impactul pandemiei asupra fluxurilor de ISD și intensificarea concurenței, ar fi deja un succes dacă AI ar putea obține rezultate la acel nivel în următorii cinci ani, ba chiar să-l sporească.

Opțiunea recomandată vizează atingerea următorului *impact în următorii cinci ani*³ - aducând o contribuție importantă la obiectivele strategice relevante:

- Investiție suplimentară în valoare de **175 milioane EUR**: AI va contribui la asigurarea (re) investițiilor de 350 milioane EUR.
- **10.000 de locuri de muncă** directe suplimentare: proiectele sprijinite de AI vor crea 16.500 de noi locuri de muncă
- **200 milioane EUR exporturi suplimentare**
- **125 milioane EUR venituri salariale suplimentare**: Locurile de muncă create vor genera un venit salarial suplimentar de 200 milioane EUR
- Beneficierea de salarii peste medie oferite de investitorii străini și concentrarea pe proiecte și locuri de muncă de calitate
- **30 de milioane EUR** de contribuții suplimentare de asigurări sociale: volumul crescut de investiții și numărul de locuri de muncă create va duce la contribuții suplimentare la bugetul asigurărilor sociale de 48 milioane EUR

Un alt aspect important care poate fi atins în urma reorganizării sunt potențialele venituri estimative colectate:

- 1. Din servicii prestate cca. 3 milioane lei/anual**
- 2. Proiecte atrase cca. 30 milioane lei/anual⁴**
- 3. Sponsorizări pentru evenimente cca 1 milion lei/anual⁵**
- 4. Total estimativ-34 milioane lei/anual**

Costuri

Pentru bugetul de stat:

În ceea ce ține costurile opțiunii recomandate, se conturează în principal costurile pentru angajarea și salarizarea de nou personal.

³ Conform estimărilor oferite de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)

⁴ Pe parcursul anului bugetar 2021, Agenția a atras proiecte de peste 10 mil. lei

⁵ La organizarea Moldova Business Week se atrag în jur a 400 mii lei sponsorizări

În urma analizei prezentate concluzionăm că cea mai mare parte a costurilor opțiunii recomandate se referă la mărirea bugetului I.P. „Organizația de Comerț și Investiții” pentru crearea și menținerea unui personal profesionist în valoarea de

6,0 milioane lei anual (25 persoane x 20 000 salariu lunar x 12 luni).

Inclusiv cheltuieli: a) de disponibilizare: 562,8 mii lei {14 persoane x 40200 (mediu pe angajat)}

b) indemnizația unică, 15% din salariul de bază – 100,0 mii lei

Majorare bugetului destinat acțiunilor (sau revenire la bugetul planificat pentru 2018): 22 milioane

Notă: Cheltuielile de disponibilizare și majorarea bugetului pentru următorii ani au fost incluse în prezentarea propunerilor de buget pentru anul 2023 și estimărilor pentru anii 2024-2025.

Totodată, la costurile opțiunii se includ și cheltuielile necesare pentru procesul de angajare a personalului în cauză. În special atestăm cheltuieli de timp și efort conform atribuțiilor și funcțiilor prevăzute de lege a funcționarilor și factorilor de decizie din cadrul Guvernului pentru promovarea și aprobarea proiectului de HG, precum și pentru elaborarea și promovarea Regulamentului necesar. La fel vor fi necesare cheltuieli unice pentru procurarea mijloacelor fixe și efort suplimentar de logistică pentru noul personal.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completînd tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiunea alternativă expusă în compartimentul 3 din prezenta Analiza presupune păstrarea statutului actual al Agenției însă modificarea legislației salarizării în vederea majorării salariului funcționarilor agenției. Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 (Legea 270/2018) privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, limitează majorările salariale pentru angajații AI, fapt care are impact direct asupra problemei expuse în prezenta Analiză de Impact. În consecință, opțiunea alternativă presupune modificări la partea variabilă a salariului lunar, prevăzute de alin. (2) al art. 17 din Legea 270/2018. Pentru aplicarea uniformă a modificărilor propuse la Legea 270/2018, este necesar să fie efectuate modificări și completări în Hotărârea Guvernului nr. 1231 din 12 decembrie 2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

La fel, pentru realizarea opțiunii alternative propuse în această Analiză de Impact, sunt necesare modificări și completări în Legea nr. 258 din 16 decembrie 2020 privind bugetul de stat pentru anul 2021, și anume modificarea valorii de referință cu instituirea excepției pentru angajații AI stabilită la lit. f), alin. (2) al art. 10.

În concluzie majorarea salarizării funcționarilor Agenției ar fi o soluție pentru problema identificată în Analiză. Însă, atare abordare diferențiată (de excepție) pentru AI afectează abordarea statului de a salarizare uniformă conform unor principii și grile unice a funcționarilor publici. La fel statutul de autoritate administrativă centrală cu funcționari publici nu va oferi flexibilitate deplină în ceea ce ține de angajarea și motivarea funcționarilor (angajarea funcționarilor publici reprezintă o procedură destul de complexă și anevoioasă; oricum se va menține moratoriul impus de stat a angajării de noi salariași în funcții vacante). Și nu în ultimul rând acest statut nu permite prestarea de servicii publice. Potrivit Legii nr. 98/2012 doar instituțiile publice pot presta servicii publice persoanelor fizice și/sau persoanelor juridice. Autoritățile administrative centrale fiind restricționate în exercitarea unei astfel de competențe, fapt ce obstrucționează Agenția de Investiții în acumularea resurselor financiare necesare pentru creșterea competențelor.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimbă substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Nu sunt estimate careva riscuri directe. Cu toate acestea, factorul extern legat de situația creată de pandemia COVID-19 și război poate duce la repercusiuni în economia națională și la o creștere mult mai moderată în perioada imediat următoare. Restricțiile de circulație internațională, perturbarea lanțurilor de aprovizionare, criza energetică, etc. pot perturba activitățile de bază. Prognoza presupune continuarea agendei de atragere a investițiilor și fortificarea calitativă a Agenției de Investiții din Republica Moldova în raport cu țările concurente pe atragere investițiilor străini directe. Totodată, ținând cont de dependența tot mai mare a Republicii Moldova de țările UE pentru comerț, încetinirea economică ulterioară în UE poate determina încetinirea exporturilor, fapt ce ar putea crea premise moderate de investiții în dezvoltarea afacerilor și creșterea locurilor noi de muncă în Republica Moldova. Nu în ultimul rând războiul a dus la fragmentarea lanțurilor valorice și a impulsionat corporațiile multinaționale să schimbe furnizorii și să caute noi destinații de relocare a afacerilor, pentru optimizarea costurilor operaționale și scurtarea lanțului logistic. În acest sens, în fața Republicii Moldova se deschid noi oportunități pentru atragerea ISD și este critic important de valorificat momentul. Fortificarea Agenției de Investiții ar trebui să constituie una din prioritățile Guvernului în strategia de dezvoltare economică pentru perioada post-pandemică.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu este cazul. Soluția recomandată nu presupune costuri pentru mediul de afaceri, odată ce cheltuielile pentru personalul I.P. „Organizația de Comerț și Investiții” vor fi acoperite din bugetul de stat.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

În urma analizei costurilor și beneficiilor, se constată eficientă și oportună opțiunea de schimbare a statutului legal al AI în instituție publică cu autonomie financiară.

Prin implementarea opțiunii recomandate, estimăm o susținere calitativă de atingere a obiectivului general de creare în cadrul I.P. „Organizația de Comerț și Investiții” a unei echipe profesionale capabile să acopere cu succes toate funcțiile strategice pe care le dețin în mod obișnuit agențiile de promovare a investițiilor și a exporturilor din jurisdicțiile concurente.

Considerăm că pentru părțile interesate, această opțiune va avea un efect pozitiv. Unul din factorii care alimentează această premisă e materializată prin sporirea semnificativă a numărului și a valorii proiectelor investiționale în țară, inclusiv a calității portofoliului de proiecte, fapt ce va crește încasările în Bugetul Public Național, cât și va stimula extinderea proiectelor existente și viitoare.

Totodată, opțiunea recomandată va permite accelerarea substanțială a creșterii exporturilor de bunuri și servicii, care va contribui la consolidarea balanței comerciale și de plăți.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Pentru implementarea opțiunii recomandate este necesar de aprobare unei noi H.G. și abrogarea Hotărârea Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Investiții nr. 322 din 17.04.2018.

Concomitent cu implementarea opțiunii recomandată este necesară elaborarea documentului de politici pentru următorii patru ani și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia. Astfel fiind cristalizată viziunea statului în dezvoltarea domeniilor de competență a AI, luând în considerație noile realități instituționale.

În urma aprobării amendamentelor ce țin de statutul AI, se propun completările necesare la bugetul național în scopul ajustării bugetului AI.

În baza noilor amendamente vor fi întreprinse următoarele activități:

- Se revizuieste organigrama AI;
- Se angajează personalul în cadrul AI și se fac achizițiile necesare pentru acesta;
- Se transferă atribuțiile de promovare a turismului către o nouă entitate.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatorii de performanță se propun următorii:

- Volumul investițiilor și proiectelor de reinvestire (milioane EUR)
- Numărul locurilor de muncă noi create
- Volumul de venituri salariale (milioane EUR)
- Volumul de contribuții de asigurare socială (milioane EUR)
- Volumul exporturilor (milioane EUR)

Domeniul atragere a investițiilor:

- Numărul de campanii direcționate de generare de clienți potențiali
- Numărul de participare la târguri, evenimente etc.
- Numărul de misiuni investiționale
- Numărul de proiecte de investiții
- Numărul de proiecte de reinvestire

Domeniul promovarea exporturilor:

- Numărul de participări ale companiilor autohtone exportatoare la evenimente, târguri etc.
- Numărul de seminare de informare ce țin de export, training-uri, seminare web (co) organizate
- Numărul de companii autohtone care utilizează servicii de instruire, consultanță și târguri comerciale
- Numărul de companii autohtone care beneficiază de comenzi de export noi / suplimentare

Domeniul promovării imaginii de țară:

- vizualizări eveniment Moldova Business Week
- solicitări utilizare brand de țară și sub-branduri
- campanii de vizibilitate dezvoltate pentru promovarea imaginii de țară (trans-sectorial, investiții, export)
- articole, conținut dezvoltat pentru publicații internaționale
- numărul de reach pentru audiență națională și internațională prin platformele SoMe ale Agenției de Investiții – Facebook, LinkedIn, Youtube, Instagram și paginile web oficiale

Domeniul fortificarea diplomației economice:

- număr de lead-uri asistate în CRM

- număr de materiale informaționale și de promovare produse
- număr de evenimente realizate cu implicarea diplomației economice
- număr de ore / cursuri de instruire pentru diplomația economică
- număr de evenimente organizate de diplomația economică cu asistența Agenției

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Primele efecte vizibile vor fi resimțite abia după aproximativ un an de la reformarea Agenției. Posibilitatea colectării însă a indicatorilor de performanță pertinenti va apărea încă peste jumătate de an, un an. Monitorizarea performanței necesită să se facă în baza unei analize complexe, este necesar de colectat și analizat simultan cât indicatorii de performanță însași a entității reformatate, atât și indicatorii mai generali a ISD, rapoartelor BNS și a autorităților publice centrale și locale. Aceste două categorii de indicatori trebuie să fie contrapuse și este necesar să se stabilească un grad de interdependență între ei.

Consiliu Agenției reformate va avea sarcina monitorizării activității și evaluării performanțelor angajaților Agenției prin contrapunerea indicatorilor de performanță individuali, instituționali cu atragerea directă a investițiilor, creării locurilor noi de muncă și promovarea exportului.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Grupurile generice de interese sunt de fapt autoritățile publice responsabile de instituirea și funcționarea entității în cauză (Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene). La fel Ministerul Justiției, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Culturii, Consiliul Concurenței.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Analiza de Impact și varianta preliminară a proiectului va fi consultată preliminar cu responsabili de reforme instituționale din cadrul Cancelariei de Stat și responsabili de impact asupra bugetului din cadrul Ministerului Finanțelor, conform rigorilor procedurale stabilite de Hotărârea de Guvern nr.23 din 18 ianuarie 2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative.

Proiectul și analiza de impact urmează a fi lansate în consultări publice, inclusiv publicate pe portalul particip.gov.md

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	+1	-	-
povara administrativă	+1	-	-
fluxurile comerciale și investiționale	+2	-	-

competitivitatea afacerilor	+2	-	-
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+2	-	-
concurența pe piață	+1	-	-
activitatea de inovare și cercetare	+2	-	-
veniturile și cheltuielile publice	+2	-	-
cadrul instituțional al autorităților publice	0	-	-
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+1	-	-
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	-	-
situația social-economică în anumite regiuni	+1	-	-
situația macroeconomică	+2	-	-
alte aspecte economice	0	-	-
gradul de ocupare a forței de muncă	+2	-	-
nivelul de salarizare	+1	-	-
condițiile și organizarea muncii	0	-	-
sănătatea și securitatea muncii	0	-	-
formarea profesională	0	-	-
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	-	-
nivelul veniturilor populației	0	-	-
nivelul sărăciei	0	-	-
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	-	-	-
diversitatea culturală și lingvistică	-	-	-
partidele politice și organizațiile civice	-	-	-
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	-	-	-
modul sănătos de viață al populației	-	-	-
nivelul criminalității și securității publice	-	-	-
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	-	-	-
accesul și calitatea serviciilor educaționale	-	-	-
accesul și calitatea serviciilor medicale	-	-	-
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	-	-	-
nivelul și calitatea educației populației	-	-	-
conservarea patrimoniului cultural	-	-	-
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	-	-	-
accesul și participarea populației în activități sportive	-	-	-
discriminarea	-	-	-
alte aspecte sociale	-	-	-
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	-	-	-
calitatea aerului	-	-	-
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	-	-	-
biodiversitatea	-	-	-
flora	-	-	-
fauna	-	-	-
peisajele naturale	-	-	-
starea și resursele solului	-	-	-

producerea și reciclarea deșeurilor	-	-	-
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	-	-	-
consumul și producția durabilă	-	-	-
intensitatea energetică	-	-	-
eficiența și performanța energetică	-	-	-
bunăstarea animalelor	-	-	-
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	-	-	-
utilizarea terenurilor	-	-	-
alte aspecte de mediu	-	-	-
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			
Anexe			
Proiectul preliminar de act normativ			
Nota informativă			